ئۇرۇشتىن قېچىش

﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا لَقِيتُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ ٱلْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾ وَمَن يُوَلِّهِمْ
يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُۥٓ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَآءَ بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَمَأْوَىٰهُ جَهَنَّمُ ۖ
وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴿١٦﴾ فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَـٰكِنَّ ٱللَّهَ قَتَلَهُمْ ۚ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَـٰكِنَّ ٱللَّهَ رَمَىٰ ۚ
وَلِيُبْلِىَ ٱلْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ۚ إِنَّ ٱللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ ٱللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ
ٱلْكَـٰفِرِينَ ﴿١٨﴾ ﴾

﴿ئى مۆمىنلەر! كاپىرلارنىڭ ھۇجۇمىغا دۇچ كەلگەن چېغىڭلاردا، ئۇلارغا ئارقاڭلارنى قىلماڭلار (يەنى قاچماڭلار). كىمكى قايتا ئۇرۇشۇش ياكى (ياردەم تىلەش) ئۈچۈن مۇسۇلمانلار جامائەسىگە قوشۇلۇش مەقسىتىدە بىر تەرەپكە يۆتكىلىش قىلماستىن، بەلكى دۈشمەنگە ئارقىسىنى قىلىدىكەن (يەنى قاچىدىكەن)، ئۇ ھەقىقەتەن اللە نىڭ غەزىپىگە ئۇچرايدۇ، ئۇنىڭ جايى دوزاخ بولىدۇ. دوزاخ نېمىدېگەن يامان جاي! (ئى مۇسۇلمانلار! بەدرىدە) ئۇلارنى (يەنى مۇشرىكلارنى) سىلەر (ئۆز كۈچۈڭلار بىلەن) ئۆلتۈرگۈنۈڭلار يوق، بەلكى ئەمەلدە ئۇلارنى (سىلەرگە ياردەم بېرىپ، ئۇلارنىڭ دىللىرىدا قورقۇنچ پەيدا قىلىش بىلەن) اللە ئۆلتۈردى، (ئى مۇھەممەد بىر سىقىم توپىنى مۇشرىكلارغا) ئاتقىنىڭدا سەن ئاتمىدىڭ، بەلكى ئەمەلدە ئۇنى (مۇشرىكلارنىڭ كۆزلىرىگە) اللە ئاتتى. (اللە نىڭ مۇنداق قىلىشى) مۆمىنلەرگە (ساۋاب، غەلىبە، غەنىمەتلەردىن ئىبارەت) چىرايلىق ئىنئاملارنى ئاتا قىلىش ئۈچۈن ئىدى. اللە ھەقىقەتەن (ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر، (نىيەتلىرىنى، ئەھۋاللىرىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر. بۇ (اللە نىڭ مۆمىنلەرگە بەرگەن ئىنئامىدۇر). اللە كاپىرلارنىڭ ھىيلىسىنى چوقۇم مەغلۇپ قىلغۇچىدۇر﴾.

سۈرە ئەنفال 15 ـ، 16 ـ، 17 ـ، 18 ـ ئايەتلەر

سۆزلۈكلەر تەھلىللىرى

زَحْفًا: (ھۇجۇم)، ئۇ سۆز ئەسلىدە كىشىنىڭ يىلانغا ئوخشاش قورسىقى بىلەن يەر بېغىرلاپ مېڭىشىنى ياكى ئۇنىڭ كىچىك بالىغا ئوخشاش قوڭچە ئۆمىلىشىنى كۆرسىتىدۇ. بۇ يەردە ھۇجۇمغا ئۆتكەن سانى كۆپ قوشۇننىڭ مېڭىشى كىچىك بالىنىڭ

ئەنە شۇنداق ئۆمىلىشىگە ئوخشىتىلغان. چۈنكى ھۆجۇمغا ئۆتكەن قوشۇننىڭ سانى كۆپ بولغانلىقتىن كۆزگە ئۆمىلەۋاتقاندەك كۆرىنىدۇ.

ٱلۡأَدۡبَارَ: (ئارقا)، ئۇ سۆز «دۇبۇر» دېگەن سۆزنىڭ كۆپلۈك ئىشلىتىلىشى بولۇپ، ئارقا تەرەپ دېگەن مەنىدە كېلىدۇ. ئۇ ئالدى تەرەپ دېگەن سۆزنىڭ زىتىدۇر. ئالدى تەرەپ، ئارقا تەرەپ دېگەن بۇ سۆزلەر بەزىدە ئىنسانىنىڭ ئالدى ۋە كەينى ئەۋرەتلىرىگە ئىشلىتىلىدۇ. ئەمما ئۇنى ئالدى تەرەپ ۋە ئارقا تەرەپ دەپ ئىشلىتىش لۇغەتتە مەشھۇر بولۇپ كەتكەن. اللہ تائالا مۇشۇ مەنىدە مۇنداق دەيدۇ: ﴿(بۇ چاغدا) ئۇ (يەنى زۇلەيخا) يۇسۇفنىڭ كۆڭلىكىنى ئارقىسىدىن (تارتىپ) يىرتىۋەتتى﴾[①].

مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ: (قايتا ئۇرۇشۇش مەقسىتىدە بىر تەرەپكە يۆتكىلىش)، بۇ سۆز قايتا ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن قېچىشنى يەنى دۈشمەننى مەغلۇپ بولدى دېگەن خىيالغا سېلىپ قويۇش ئۈچۈن ئۇنى ئالداش مەقسىتىدە قاچقاندەك كۆرۈنىشنى، ئاندىن ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن قايتا ھۇجۇم قىلىشنى ئىپادىلەيدۇ. بۇ ئۇرۇش تاكتىكىلىرىدىن بىرىدۇر. بىر ھەدىستە مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئۇرۇش ھىيلە بىلەن بولىدۇ.»

مُتَحَيِّزًا: (قوشۇلۇش) يەنى باشقا بىر قوشۇنغا قېتىلىش. بۇ سۆز ئايەتتە: باشقا بىر قوشۇنغا، ئۇلارغا ياردەم قىلىش ياكى ئۇلاردىن ياردەم تىلەش مەقسىتىدە چېكىنىشنى ئىپادىلەيدۇ.

بَآءَ بِغَضَبٍ: (غەزىپىگە ئۇچرايدۇ) يەنى اللہ نىڭ غەزىپى ۋە ئازابى بىلەن قاچقان بولىدۇ.

وَمَأۡوَىٰهُ جَهَنَّمُ: (ئۇنىڭ جايى دوزاخ بولىدۇ) يەنى ئۇنىڭ تۇرالغۇ جايى، بارار جايى جەھەننەم بولىدۇ. ئۇ نېمىدېگەن يامان جاي ھە!

مُوهِنُ كَيۡدِ ٱلۡكَٰفِرِينَ: (كاپىرلارنىڭ ھىيلىسىنى چوقۇم مەغلۇپ قىلغۇچىدۇر) يەنى كاپىرلارنىڭ كۈچىنى ئۇلارنى مەغلۇپ قىلىش، مۆمىنلەرگە ئۇلارغا قارشى ياردەم بېرىش بىلەن ئاجىزلاشتۇرغۇچىدۇر.

ئىمام ئىبنى كەسىر مۇنداق دەيدۇ: «مانا بۇ مۆمىنلەر ئېرىشكەن غەلىبە بىلەن بىرگە بېرىلگەن يەنە بىر خۇش خەۋەردۇر. اللہ تائالا بۇنىڭ بىلەن ئۇلارغا ئۆزىنىڭ كەلگۈسىدە كاپىرلارنىڭ ھىيلىسىنى ئاجىزلىتىدىغانلىقىنى ۋە ئۇلارنىڭ ئىشىنى كىچىكلىتىدىغانلىقىنى، نەتىجىدە ئۇلارنىڭ خانىۋەيران بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. بۇ خەۋەر كېيىن رىئاللىققا ئايلانغانلىقى ئۈچۈن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۆجىزىسى بولۇپ قالدى. جىمى ھەمدۇسانا اللہ قا خاستۇر.»[②]

[①] سۈرە يۇسۇف، 25 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى.
[②] ئىمام قۇرتۇبىنىڭ «ئەلجامىئ لىئەھكامىل قۇرئان» ناملىق تەپسىرىگە ۋە ئىمام ئىبنى كەسىرنىڭ «قۇرئان ئەزىم» ناملىق تەپسىرىگە قاراڭ.

www.munber.org

ئايەتلەرنىڭ ئومۇمي مەنىسى

بۇ ئايەتلەر مۆمىنلەر بىلەن مۇشرىكلار ئارىسىدا يۈز بەرگەن بىرىنچى قېتىملىق غازات بەدىر غازىتىدا مۆمىنلەرنىڭ دىللىرىنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن نازىل بولغان. بۇ غازات كۇفرى دەۋرى بىلەن ئىمان دەۋرىدىن ئىبارەت ئىككى دەۋرنىڭ ئارىسىنى ئايرىغۇچى ھەل قىلغۇچ جەڭ ھېسابلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ جەڭ بولغان كۈن ئايرىغۇچى كۈن دەپ ئاتىلىدۇ. چۈنكى بۇ كۈندە قاراڭغۇلۇق بىلەن نۇرنىڭ، كۇفرى بىلەن ئىماننىڭ ئارىسى ئايرىلىدۇ. الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئىككى گۇرۇھ (يەنى مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار) ئۇچرىشىپ ھەق بىلەن ناھەق ئايرىلغان كۈندە (يەنى بەدرى ئۇرۇشى بولغان كۈندە) بەندىمىزگە (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا) بىز نازىل قىلغان نەرسىلەر (يەنى ئايەتلەر ۋە پەرىشتىلەر) گە ئىشەنسەڭلار﴾[1].

الله تائالا بۇ ئايەتلەردە مۆمىن بەندىلىرىنى دۈشمەنلىرى ئالدىدا مۇستەھكەم تۇرۇشقا، كاپىرلار قوشۇنى قانچىلىك چوڭ ۋە كۆپ بولغان تەقدىردىمۇ چېكىنمەسلىككە بۇيرۇيدۇ. غەلىبە سانىنىڭ كۆپ بولۇشى بىلەن بولمايدۇ. مۆمىنلەر جەڭ مەيدانىدا مۇستەھكەم تۇرۇشقا ۋە قەھرىمانلىق كۆرسىتىپ جەڭ قىلىشقا كاپىرلاردىن ھەقلىقتۇر. چۈنكى ئۇلار يا دۇنيادا غەلىبە قىلىپ دۈشمەنلىرىنى يېڭىش، يا الله يولىدا ھېچ نەرسە تەڭ بولالمايدىغان شېھىتلىك شەربىتىنى ئىچىشتىن ئىبارەت ئىككى ياخشىلىقنىڭ بىرىگە ئېرىشىدۇ. الله تائالا مۆمىنلەرنى ئارقىغا قېچىشتىن ۋە چېكىنىشتىن ئاگاھلاندۇرىدۇ. چۈنكى مۇنداق قىلىش مۇسۇلمانلار قوشۇنىغا زەربە بولىدۇ، مۇجاھىدلارنىڭ دىللىرىغا قورقۇنچ سالىدۇ.

الله تائالا مۇنداق ئىككى ھالەتتە چېكىنىشنىڭ دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى بايان قىلىدۇ: بىرى، ئەگەر چېكىنىش دۈشمەننى ئالداپ تۇزاققا چۈشۈرۈش ئۈچۈن بولسا دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى ئۇرۇش ھىيلە بىلەن بولىدۇ. ئەقىللىق ئادەم دۈشمىنىنى قانداق يېڭىشنى ۋە تۇيدۇرماي جايلاشنى ياخشى بىلىدۇ. يەنە بىرى، ئەگەر بىر مۇسۇلمان ئۆزى يالغۇز قالغان بولۇپ، باشقا بىر جامائەتكە قېتىلىپ كۈچلىنىشنى مەقسەت قىلغان ياكى شۇ جامائەتنىڭ ئۆزىگە موھتاج ئىكەنلىكىنى بايقاپ ئۇلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئۇلارنىڭ كۈچىگە كۈچ قېتىشنى مەقسەت قىلغان ئاساستا چېكىنىش دۇرۇس بولىدۇ.

بۇ ئىككى خىل مەقسەتتىن باشقا ھالەتتە ئۇرۇشتىن قېچىش ناھايىتى چوڭ جىنايەت بولۇپ، الله تائالا مۇنداق قىلىشنى مەنئى قىلىدۇ، مۇنداق قىلغۇچىنى قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدىغانلىقى بىلەن قورقىتىدۇ. بۇ ئازاب شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، ئۇ ﴿الله نىڭ غەزىپى﴾ نى ئېلىپ قايتقان بولىدۇ، ئۇنىڭ جايى جەھەننەم بولىدۇ. بۇ جەھەننەم ﴿نېمىدېگەن يامان جاي!﴾

[1] سۈرە ئەنفال، 41 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

الله تائـالا كېيىـنكى ئايەتتـە مۆمىنلـەرنىڭ بـەدىر ئۇرۇشـىدا ۋە باشـقا ئۇرۇشـلاردا ئۆزلىرىنىڭ قورال كۈچى بىلەن غەلىبە قىلمىغانلىقىنى، سانىنىڭ كۆپ بولغانلىقى بىلەنمۇ غەلىبـە قىلمىغـانلىقىنى، پـەقەت ئۆزلىرىگـە الله نـىڭ يـاردەم بېرىشـى ۋە دۈشـمەنلىرىنىڭ دىللىرىغا قورقۇنچ سېلىشى ئارقىسىدا غەلىبە قىلغانلىقىنى بايان قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن مۆمىنلەر الله قا يۆلىنىشى ۋە الله قا تەۋەككۇل قىلىشى كېرەك. الله نېمىدېگەن ياخشى ھامىي! نېمىدېگەن ياخشى ياردەمچى!

ئەسكەرتىش ۋە مۇھىم نۇقتا

تەپسىرشۇناسلار الله تائالانىڭ: ﴿(ئى مۇھەممەد! بىر سىقىم توپىنى مۇشرىكلارغا) ئاتقىنىڭدا سەن ئاتمىدىڭ، بەلكى ئەمەلدە ئۇنى (مۇشرىكلارنىڭ كۆزلىرىگە) الله ئاتتى﴾ دېگەن سۆزى ھەققىدە توختىلىپ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بەدىر ئۇرۇشى بولغان كۈنى مۆمىنلەرنى سەپكە تىزدى، ئاندىن بىر سىقىم قۇم ئالدى، ئاندىن قۇرەيش مۇشـرىكلىرىغا قـاراپ تـۇرۇپ: «يۈزلـەر سەتلىشـىپ كەتسۇن» دېـدى، ئـاندىن ئۇنـى مۇشرىكلارغا ئاتتى. شۇ كۈنى ئۇلاردىن بىرمۇ ئادەم قالماي ھەممە ئادەمنىڭ كۆزلىرىگە قۇم كىرىپ كەتتى. ئاندىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ساھابىلىرىنى ئۇلارغا قاتتىق ھۇجۇم قىلىشقا بۇيرۇدى. نەتىجىدە ئۇلار مەغلۇپ بولدى. قۇرەيشنىڭ كاتتىباشلىرىدىن بىر قىسمى ئۆلتۈرۈلدى، يەنە بىر قىسمى ئەسىر ئېلىندى.

www.munber.org

شەرىئەت ھۆكۈملىرى

بىرىنچى ھۆكۈم

ئۇرۇشتىن قېچىش چوڭ گۇناھتۇر.

شەرىئەت دەلىللىرىنىڭ زاھىرى مەنىسى ئۇرۇشتىن قېچىشنىڭ ھارام ئىكەنلىكىنى، پەقەت مۇنداق ئىككى ھالەتتە قېچىشنىڭ دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ: بىرى، دۈشمەننى ئالداپ قويۇپ قايتا ھۇجۇم قىلىش ھالىتىدۇر. يەنە بىرى، مۇسۇلمانلار جامائىتىگە قوشۇلۇش ۋە ئۇلارنىڭ سېپىگە قېتىلىپ ئۇلارنىڭ ياردىمى بىلەن كۈچىيىش ھالىتىدۇر.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈننىتى ئۇرۇشتىن قېچىشنىڭ چوڭ گۇناھلاردىن ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ بېرىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «يەتتە تۈرلۈك ھالاك قىلغۇچىدىن يىراق تۇرۇڭلار» دېدى. ساھابىلار: ئى الله نىڭ پەيغەمبىرى! ئۇلار قايسىلار؟ دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «الله قا شېرىك كەلتۈرۈش، سېھىرگەرلىك قىلىش، الله ئۆلتۈرۈشنى ھارام قىلغان ئىنساننى ناھەق ئۆلتۈرۈش، جازانە ۋە ئۆسۈم يېيىش، يېتىمنىڭ

مىلىنى يېيىش، ئۇرۇشتىن قېچىش ۋە ئىپپەتلىك، گۇناھسىز مۆمىنلەرگە بوھتان چاپلاش» دېدى[1].

ئىككىنچى ھۆكۈم

دۈشمەننىڭ سانى قانچىلىك بولسا ئۇنىڭدىن قېچىش ھارام بولىدۇ؟

بۇ ئايەت ئۇرۇشتىن قېچىشنى ھارام قىلىدۇ. ئەمما سانى قانچىلىك بولغان دۈشمەندىن قېچىشنىڭ ھاراملىقىغا كەلسەك، ئۇنى سۈرە ئەنفالنىڭ ئاخىرىدىكى يەنە بىر ئايەت بايان قىلىپ بېرىدۇ. ئۇ، الله تائالانىڭ مۇنۇ سۆزىدىن ئىبارەتتۇر: ﴿الله ئەمدى سىلەرنىڭ (يۈكۈڭلارنى) يېنىكلەتتى، سىلەرنىڭ ئاجىزلىقىڭلارنى بىلدى، ئەگەر سىلەردە چىداملىق 100 ئادەم بولىدىغان بولسا، 200 (دۈشمەن) نى يېڭەلەيدۇ، ئەگەر سىلەردە (چىداملىق) 1000 ئادەم بولىدىغان بولسا، الله نىڭ ئىزنى بىلەن 2000 (دۈشمەن) نى يېڭەلەيدۇ. الله چىداملىقلار بىلەن بىللىدۇر﴾[2].

بۇ ئايەت مۇسۇلمانلارغا ئەگەر دۈشمەنلىرى بىر ھەسسە ئارتۇق بولغان تەقدىردە ئۇلارنىڭ ئالدىدا مۇستەھكەم تۇرۇشنى پەرز قىلىدۇ. ئىلگىرى ئۇلار دۈشمەنلىرى بىلەن ئۇچراشقاندا دۈشمەنلەر ئۆزلىرىدىن ئون ھەسسە ئارتۇق بولغان تەقدىردىمۇ ئۇلارغا قارشى مۇستەھكەم تۇرۇپ ئۇرۇش قىلىشقا تەكلىپ قىلىنغان ئىدى. كېيىن الله بۇ ھۆكۈمنى ئەمەلدىن قالدۇردى. مۇسۇلمان بەندىلىرىگە رەھمەت قىلىپ ۋە ئاسانچىلىق يارىتىپ بېرىپ ئۇلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلەتتى. ئەگەر كاپىرلارنىڭ قوشۇنى مۇسۇلمانلار قوشۇنىدىن نەچچە ھەسسە كۆپ بولسا، ئۇلارغا كاپىرلار بىلەن ئۇچرىشىش پەرز بولمايدۇ. بىراق بۇ يەردە مۇشرىكلارنىڭ مۇسۇلمانلار دىيارىغا ھۇجۇم قىلغىنىغا ئوخشاش ناھايىتى چوڭ خەتەرلىك ۋەزىيەت بولسا، بۇ چاغدا مۇسۇلمانلارغا مۇداپىئەگە ئۆتۈش پەرز بولىدۇ. جىھاد قىلىش ئەرگىمۇ، ئايالغىمۇ، كىچىك بالىغىمۇ، چوڭ ئادەمگىمۇ پەرز بولىدۇ.

ئەمما ئۇرۇشقا بۇسۇپ كىرىشكە كەلسەك، بەزى ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ: «بىر ئادەم ئون ئادەمگە، ئاز ئادەم كۆپ ئادەمگە قارشى ھۇجۇم قىلمايدۇ. چۈنكى بۇ ئۆزنى ھالاكەتكە تاشلىغانلىق بولىدۇ.»

توغرا قاراش شۇكى، ئىبنۇل ئەرەبى ئېيتقاندەك، مۇشرىكلارنىڭ شەۋكىتىنى سۇندۇرۇش ۋە كۈچىنى ئاجىزلاشتۇرۇش ئۈچۈن بۇسۇپ كىرىش دۇرۇس بولىدۇ. دۈشمەنلەر ناھايىتى كەم ئۇچرايدىغان بۇ قەھرىمانلىقنى بىر شەخسنىڭ ھۇجۇمىدىن كۆرگەندە دىللىرىغا قورقۇنچ چۈشىدۇ ۋە مۇسۇلمانلارغا تاقابىل تۇرۇشقا كۈچىنىڭ يەتمەيدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ. ھۇجۇم قىلىپ بۇسۇپ كىرىش الله نىڭ دىنىنى ئۈستۈن كۆتۈرىدۇ، مۇشرىكلارنى يەر بىلەن يەكسەن قىلىدۇ.

---

[1] ئىمام مۇسلىم رىۋايەت قىلغان.
[2] سۈرە ئەنفال، 66 ـ ئايەت.

ئۈچىنچى ھۆكۈم

زۆرۈر بولۇپ قالغاندا قاچسا بولامدۇ؟

مەزكۇر ئايەت كۆرسەتكەن يۇقىرىدىكى ئىككى ھالەتتىن باشقا يەنە دۈشمەنلەرنىڭ قورشاۋىغا چۈشۈپ قالغانغا ياكى دۈشمەنلەر مۇجاھىدلارنىڭ تەمىنات يولىنى ئۈزۈۋەتكەنگە ئوخشاش ئەھۋال ئاستىدىمۇ قېچىش زۆرۈر بولۇپ قالسا، دۇرۇس بولىدۇ.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمانىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: بىز بىر ئۇرۇشتا ئىدۇق. توساتتىن ئادەملەر دۈشمەنلەر ئالدىدا قېچىشقا باشلىدى. بىز: ئەمدى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئالدىغا قايسى يۈزىمىز بىلەن بارىمىز؟ بىز ئۇرۇشتىن قاچتۇق ۋە الله نىڭ غەزىپىنى ئېلىپ قايتتۇققۇ؟ دېيىشتۇق. بىز بامدات نامىزىدىن ئىلگىرى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا يېتىپ كەلدۇق. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام چىقىپ: «نېمە ئادەملەر؟» دېدى. بىز: قاچقۇنلارمىز، دېدۇق. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ياق، بەلكى سىلەر قايتا ھۇجۇم قىلىش مەقسىتىدە چېكىنگۈچىلار» دېدى. شۇنىڭ بىلەن بىز ئۇنىڭ قولىنى سۆيدۇق. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «مەن سىلەرنىڭ جامائەتچىلار، مەن مۇسۇلمانلارنىڭ جامائەتچىلار» دېدى. ئاندىن: ﴿قايتا ئۇرۇشۇش ياكى (ياردەم تىلەش) ئۈچۈن مۇسۇلمانلار جامائەسىگە قوشۇلۇش مەقسىتىدە بىر تەرەپكە يۆتكىلىش﴾ دېگەن ئايەتنى ئوقۇدى[1].

ئايەتلەر كۆرسەتكەن ئەھمىيەتلىك نۇقتىلار

1 ـ مۆمىن الله نىڭ دىنىنى ئۈستۈنلۈككە ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن جىھاد قىلىدۇ. شۇڭا ئۇ ئېغىرچىلىقلارغا چىدىشى كېرەك. چۈنكى ئىنساننىڭ ئۆمرى الله نىڭ قولىدىدۇر.

2 ـ ئۇرۇشتىن قېچىش چوڭ گۇناھلاردىن بىرىدۇر. چۈنكى ئۇ مۇسۇلمانلارنىڭ قوشۇنىنى خىيىم ـ خەتەرگە ۋە يېڭىلىپ قېلىشقا ئېلىپ بارىدۇ.

3 ـ زۆرۈر بولۇپ قالغان ئەھۋاللاردىن باشقا چاغلاردا ئۇرۇشتىن قېچىش دۇرۇس ئەمەس.

4 ـ غەلىبە الله نىڭ قولىدىدۇر. شۇڭا مۆمىن ئۇرۇشتا سەۋەبلىرىنى قىلىش بىلەن بىرگە الله قا تايىنىش كېرەك.

[1] ئىمام تىرمىزى رىۋايەت قىلغان. ئىمام سۇيۇتىنىڭ «ئەددۇررۇل مەنسۇر» ناملىق كىتابىغىمۇ قاراڭ.

www.munber.org